

Thaidzo ngadeni ya makhulu

Joy Gugulethu Nkukwana

Nn̄du ya makhulu i tsini na ḡaka. Yo vha i na ngade ya miroho ye ya vha i tshi tamiwa nga muṅwe na muṅwe. Tsini na ḡaka ho vha hu na muvhuda une wa silinga. Muvhuda wo vha u tshi balelwa u ḡifara musi u tshi sendela tsini na ngade ya miroho ya makhulu. Makhulu vho vha vha na dziṅawa, dzikherotsi na zwiṅwe zwimela zwa u ḡifha.

Nzhavhi tshi tevhela makhulu musi vha tshi sheledza ngadeni. Ni tea u zwi ḡivha zwa uri Nzhavhi ndi khonani ya tsini ya makhulu.

Mafheloni a ɔuvha ɓinwe na ɓinwe ɓa u shuma ngadeni, makhulu na Nzhavhi, tshibwanana tshavho, vha ya hayani. Makhulu vha a bika miroho, vha ɓa, vha eɔela.

Vhusiku vhuñwe musî makhulu na Nzhavhi vho edela, muvhuda wo sunguvhela ngadeni ya miroho. Wa gwa mulindi u bva dakani u ya ngadeni ya makhulu. Wa sendela tsini, u tshi khou sedzasedza uri a u khou vhoniwa.

Wa thamuwa, wa wana khavhishi. Wa shenga!

Wa thamuwa, wa wana kherotsi. Wa shenga!

Wa thamuwa, wa wana dabula. Wa shenga!

Musi wo no la, wa shavha.

Nga Matsheloni a tevhelaho makhulu vha wanulusa uri kherotsi na madabula zwo gwiwa nahone zwo liwa. Vha humbula uri kani hu nga vha hu muthu, thoho, mapfhepe kana tshinwe tshithu tsho itaho izwi zwithu. Vho vha vha sa khou divha uri mugwi o dzhena ngafhi. Vha dzhia tsheo ya uri vha fhathe luhura u mona na ngade yavho. Vhusiku vho vala gethe na u khia nga ngedane na ganzhe. Vha dzhia tsheo ya uri Nzhavhi tshi edele nnda uri tshi linde ngade.

Vhusiku uvho tsho dzula tsini na fasiere uri tshi tou thetshesela musi tshinwe tshithu kana muwe muthu a tshi lingedza u dzhena ngadeni. Tsho dzula lwa tshifhinga tshilapfhu, tsha vhuya tsha edela, tshi sa pfhi tshithu.

Nga matsheloni, vha vuwa nahone vha vhona uri gethe i tshee yo khiiwa. Zwothe zwi kha di vha nga ndila ye vha zwi siisa zwone, nahone a hu na khandiso dza milenzhe. Vha sheledza ngade sa nga misi, na Nzhavhi tshi murahu.

Vhusiku uvho Nzhavhi tsho edela nga ngomu ngauri zwo vha zwi khagala uri luhura lwo tsireledza ngade.

“Ngoho, Nzhavhi, hezwi ndi tshimangadzo,”
vha ralo u amba vha tshi khou vhona miroho
yavho yo liwa hafhu. Vha mona na ngade
yothe u vhona arali hu na he ha vulea kha
luhura. Fhedzi a hu na.

Musi vha tshi khou humbula, vha vhona kubuli
kha danda la luhura na luhura. Vha tshi sedza
nga vhuronwane vha vhona dindi lihulwane
line Nzhavhi tsha nga fhelela.

Makhulu vha humbula uri ndi mini tshine tsha khou ɔa miroho. Hu nga vha tshimange kana mmbwa? Fhedzi mmbwa na zwimange a zwi ɔi miroho i songo bikiwaho. Nahone zwa vhukuma ndi zwauri a zwi dzheni milindini!

Vha humbulesa uri hu nga vha hu mini tshine tsha khou ɔa miroho yavho.

Ndi tswina? Dzi a ɔa miroho? Vho vha vha si na vhuɔanzi. Vha humbulesa fhedzi vha si wane phindulo. Hezwi zwo itea vhusiku.

Hu nga vha hu tshinoni? Zwiṅwe zwi na mafulufulu vhusiku. Kani ndi gwitha? Hai. Magwitha a dzula mirini, a ita phosho, nahone ha dzheni milindini. Nga murahu zwa ɔa muhumbuloni wavho uri hu nga kha ɔi vha hu mini.

“Ngangoho ndi muvhuda, Nzhavhi! Ndi tshone tshipuka tshi tshothe tshine tshi nga fhelela hafha, nahone tshi funa miroho.” Vha amba na Nzhavhi hu tshi nga tshi nga fhindula. Nzhavhi tsha huvha tsho takala.

Vha ḁa na maano a u fasha muvhuḁa. Vha dzhia kherotsi dzine dza ḁifhesa, vha dzi vhofha fhethu huthihi, vha dzi vhofha na milenzhe ya Nzhavhi. Nzhavhi tsha pfha u tsukunyea ha thambo na u dodoma ha muvhuḁa.

Ḑuvha ilo muvhuḁa wo vha u na ndala khulu zwe zwa ita uri u si lindele uri hu vhe vhusiku sa maḁwe maḁuvha. Makhulu vha ḁiitela tshinwiwa ngeno Nzhavhi tsho dzulela ḁuvha.

Muvhuḁa wa sendela tsini, wa fhufhela ngadeni, wa vhona kherotsi dzi tamisaho dzi tshi khou nembelela kha thambo. Wa ṭavhanya wa dzi hovhelela, wa luma na mulenzhe wa Nzhavhi. Nzhavhi tsha tshuwa, tsha vuwa, tsha huvha na u pandamedza muvhuḁa.

Makhulu vha tevhela na thamu yavho. Vha gidima nga murahu ha Nzhavhi; Nzhavhi tsha gidimedza muvhuda. Muvhuda wo vha u tshi khou sedza mulindi u re tsini. Nzhavhi tsho vha tshi murahu ha mutshila. Tsha luma mutshila wa thukhuwa. Musi Nzhavhi tshi tshi khou huvha na u pandamedza muvhuda u swika mulindini, mutshila wo vha wo no vhaisala zwi tungufhadzaho.

U bva ɓeneɓo ɗuvha, muvhuɗa wo vha na mutshila mupfhufhi. U swikela na ɓamusi, mmbwa dzi pandamedza mivhuɗa na mivhuɗa ya shavha mmbwa. Naho zwo ralo, mivhuɗa a i litshi u ɓa miroho. Musi ni tshi vhona miroho yo nonaho, ni vhe na vhuɗanzi ha uri mivhuɗa i tsini.